

Jot. 12. 4. 1957

17

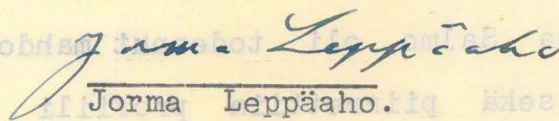
Intendentti Jorma Leppäahon suorittama tarkastus ja koe-
kaivaus Yläneenpitäjän kk:n Yläneen Sahan ja ns. Aniveh-
maan tontin kalmistopaikalla 16.6.1954.

Syysk. 1953 kävi osastonjohtaja Salmo tarkastamassa mainittua kalmistoa, joten top. ym. sentapaisista seikoista viittaa hänen kertomukseensa museon top. arkistossa. Tehtävänäni oli aloittaa tutkimukset paikalla. Apulaisinani olivat ylioppilas Rauno Turunen ja koululainen Matti Uusi-Honko. Paikalle tultuani maanomistaja, isännöitsijä Aarne Nuoranne esitti vaatimuksen, että koko mahdollinen hänen Anivehmaan tontille ulottuva kalmiston osa oli kiireisesti tutkittava. Sain häneltä pari työmiestä, jotka alkoivat puhdistaa löytökohdasta ylöspäin Nuoranteen puolelle kohoavaa rinnettä. Ilmeni heti että rinteessä oli parisenkymmentä epäilyttävää painannetta ja kiveyksiä tapaisia ladotuilta vaikuttavia jäännöksiä. Puhdistuksen jatkuessa kävi selvää selvemäksi, että Anivehmaan mäen kupeessa sijaitsi kalmisto, joka hyvinkin saattoi olla esim. Halikon Rikalan suuruusluokkaa. Käyttövaroja oli minulla kaivauksia varten niin vähän, että niillä olisi tuskin päässyt muuta kuin alkun. Sitkeiden neuvottelujen jälkeen isännöitsijä Nuoranne suostui siihen, että tutkimukset saatiin lykätä seuraavaan kesään, jotta paikalle voitaisiin organisoida suurimittaiset kaivaukset ja varata myös riittävästi käyttövaroja. Samaan aikaan, kun mäkeä puhdistettiin suoritettiin tutkimuksia mäenrinteeseen kaivetussa leikkauksessa, kohdassa, jossa Salmo oli todennut mahdollisesti olevan ruumishaudan (valok. 17,363) sekä piirrettiin profiili leikkauksesta. Paikalla olikin ollut epäilemättä ruumishauta. Niin hyvässä kunnossa, kuin se Salmon valokuvassa näkyy ei haudan leikkaus enää ollut, vaan oli reuna luhistunut ja "edennyt" luultavasti useitakin kymmeniä cm koilliseen suuntaan. Koska paikasta ei ollut karttaa, emme voineet todeta o-

liko Salmon rauhoittama leikkaus saanut pitkin pituuttaan olla todellakin rauhassa. Kuten piirtämästämme kartasta näkyy hauta oli jäljellä enää 25 - 45 cm levyinen ja n. 90 cm pituinen kais- tale, jonka leveämmässä päässä oli kiviä parissa kerroksessa. Kivet ja tummempi maa ulottuivat maanpinnasta lukien n. 28 - 55 syvyyteen. Matalammassa osassa löytyi tasapohjaisen, ruukkumaisen saviastian jäännös n. 28 cm syvyydestä. Sen sisällä oli toinen aivan pienikokoisen samanlaisen astian puolikas (13462:1-2). N. kymmenen cm saviastioista löytyi samalta pohjasyvyydeltä musta- valkoinen, kookas lasimassahelmi (13462:3). Nämä jäivätkin sitten ainöiksi löydöksiksi. Leikkauksen reunassa n. pari m. edellises- tä haudan jäännöksestä kulttuurimaa näytti painuvan syvempään, ku- ten profiilipiirrokses- takin näkyy. Mahdollisesti näillä vaihe- in on myös hauta. Tästä puolisentoista m. samoin pohjoiseen näytti pro- fiilin mukaan olevan kolmas hauta. Näihin mahdollisiin hautoihin emme enää kajo- neet. Isännöitsijä Nuoranne lupasi valvoa, että leik- kaus säilyisi koskemattomana vuoden 1955:n tutkimuksia varten. Ilta-autossa retkikuntamme palasikin sitten Turkuun saatuaan kui- tenkin tilaisuuden tutustua sitä ennen Yläneen kartanon vanhoihin ja historiallisesti arvokkaisiin rakennuksiin. Tähän kertomukseen liittyy yksi kartta ja yksi valokuva.

Helsingissä 23.1. 1957

Jorma Leppäaho.

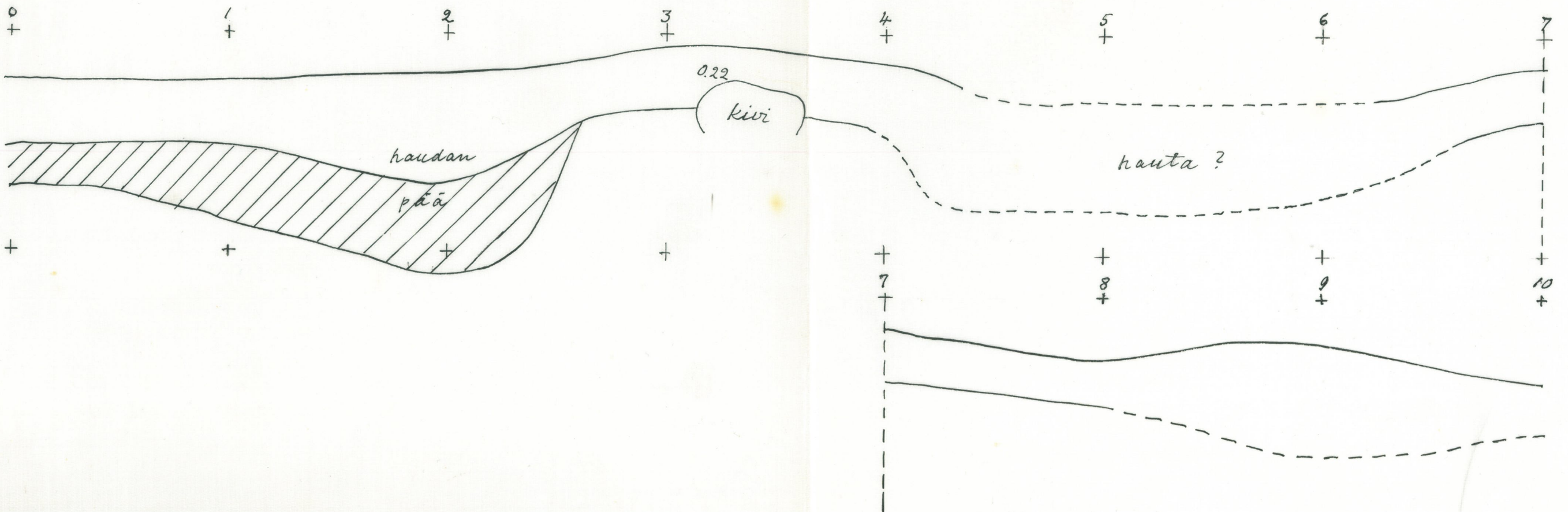
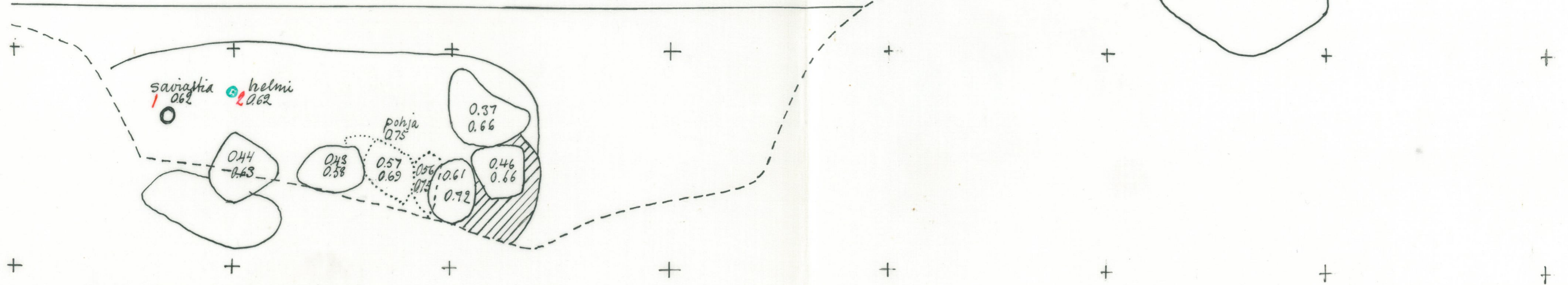
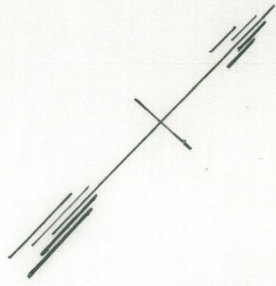

Yläne, Anivehmaan kalmisto

O-a haudasta ja poikkileikkaus

] Leppäaho 1954

piirt. R. Turunen

Anivehmaan kalmisto Yläne.

Seriastia 1346E:1 "in situ".

Matti Kuri - Henke - 54.

Filmi 20,853-4.

